

30.11.2021

Asia/4

§ 272

Kotihoidon tukipalvelun myöntämisen perusteet

HEL 2021-010438 T 05 00 01

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti kotihoidon tukipalvelujen asiakkaaksi tulon perusteet eli kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet, jotka on esitetty liitteessä 1.

Kotihoidon tukipalvelun myöntämisen perusteet tulevat voimaan 1.1.2022 alkaen. Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet otetaan käyttöön uusien asiakkaiden osalta 1.1.2022 alkaen. Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet otetaan käyttöön vanhojen asiakkaiden osalta 1.1.2022 alkaen asiakassuunnitelman päivityksen yhteydessä.

Käsittely

Palvelualueen johtaja Soili Partanen ja asiakasohjauspäällikkö Eeva Raulos olivat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Asiassa tehtiin seuraava palautusehdotus:

Palautusehdotus 1:

Jäsen Samuel Adouchief: Esitys palautetaan valmisteluun sillä tarkoituksella, että kotihoidon tukipalveluiden viralliset kriteerit vastaavat nykytilannetta kattavammin palveluiden tarpeita. Kriteerien laadintaan tulee osallistaa kotihoidon työntekijöiden henkilöstöedustus ja prosessissa on kiinnitettävä erityistä huomiota palveluiden käyttäjien palautteeseen.

Perustelut palautukselle:

Pohjaesityksessä kuvataan tämän hetken tilannetta kotihoidon tukipalveluiden epävirallisista kriteereistä ja esitetään näiden muuttamista poliittisen päätöksenteon vahvistamiseksi virallisiksi kriteereiksi.

Kotihoidossa olevien ihmisten sekä kotihoidon työntekijäkentän laajan näkemyksen mukaan nykytilanne kotihoidossa sekä myös kotihoidon tukipalveluissa on erittäin vaikea. Tämä tilanne on tunnistettu ja tunnustettu myös laajemmin yhteiskunnassa ja monissa puheenvuoroissa vaaditaan kotihoidon tilanteen parantamista.

Pohjaesitys on palautettava valmisteluun ja kriteerien lähtökohdaksi on otettava palveluiden todelliseen tarpeeseen vastaaminen eikä huono

nykytilanteen virallistaminen. Tässä prosessissa on kaupungin oman virkakunnan otettava tueksi ja mukaan myös kotihoidon käyttäjät sekä kotihoidon työntekijöitä edustavat ammattiliitot.

Tällä hetkellä liian harva ikäihminen saa tosiasiasa tarvitsemaansa ruoka- tai ateriapalvelua, siivouspalvelua tai kylvetyspalvelua. Esityksen mukainen siivouspalvelu kahdesti kuukaudessa on erittäin monille palveluita tarvitsevalle liian vähäinen ja kevyt tuki. Jos tuki ei ole riittävä ajautuvat ihmiset "ei-kotikuntoisina" päivystyssairaaloihin ja kriisiosastoille. Tämä kuormittaa muuta palvelujärjestelmää ja aiheuttaa moninkertaiset kulut verrattuna kotihoidon tukipalveluiden tarveperustaisen järjestämisen lisäkuluihin verrattuna.

Kun laaditaan kotihoidon tuelle uudet paremmin sekä asiakkaiden että henkilöstön tarpeita huomioivat kriteerit, saattaa palveluiden piiriin nousta ennakoitua suurempi määrä ihmisiä. Vaikka kattavammat palvelut ja paremmin toteutettu tarpeiden mukainen tukipalveluihin pääsy johtaisi kotihoidon palveluiden kustannusten ja henkilöstötarpeen nousuun, se samalla säästää muissa palveluissa. Kattavammat ja paremmin tarpeet huomioivat kriteerit tukevat henkilökunnan työtä ja parantavat näin ollen henkilökunnan rekrytointia sekä motivaatiota pysyä työssä.

Helsingin kaupungin on pidettävä huolta omistaan ikäihmisistään ja varmistettava, että kaupungin henkilökunta voi toteuttaa työtään hyvin ja ammattitaitonsa mukaisesti. Kotihoidon tuen kriteerit on tarkistettava tarpeiden mukaiseksi vaikean nykytilanteen virallistamisen sijasta.

Kannattaja: jäsen Sinikka Vepsä

Jäsen Sinikka Vepsän kannatettua Samuel Adouchiefin palautusehdotusta keskustelu rajattiin palautusehdotukseen ja palautusehdotuksesta äänestettiin (äänestys 1).

Sosiaali- ja terveyslautakunnan päätös syntyi seuraavan äänestyksen tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Palautusehdotus 1 (jäsen Samuel Adouchief)

Jaa-äännet: 7

Ahto Apajalahti, Maaret Castrén, Minna Lindgren, Seija Muurinen, Matti Niiranen, Daniel Sazonov, Oula Silvennoinen

Ei-äänet: 6

Samuel Adouchief, Pentti Arajärvi, Laura Korpinen, Björn Månsson, Mikko Paunio, Sinikka Vepsä

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi asian käsittelyn jatkamisen äänin 7 - 6.

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti asiasta esittelijän ehdotuksen mukaisesti.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Soili Partanen, palvelualueen johtaja, puhelin: 310 42660
soili.partanen(a)hel.fi
Eeva Raulos, asiakasohjauspäällikkö, puhelin: 310 41962
eeva.raulos(a)hel.fi

Liitteet

1 Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet, taulukko

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Palvelualueen johtaja Soili Partanen ja asiakasohjauspäällikkö Eeva Raulos ovat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Tausta

Helsingissä ei ole ollut aikaisemmin kirjattuja kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteita. Myöntämisen perusteet ovat olleet niin sanottuja vakiintuneita toimintatapoja. Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteita laadittaessa on huomioitu uusimman laatusuosituksen linjaukset (Laatusuositus hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja palvelujen parantamiseksi 2020–2023, sosiaali- ja terveysministeriö ja Suomen Kuntaliitto).

Helsingin vanhuspalveluita on kehitetty kaupunkistrategian ja kansallisten linjausten mukaisesti ja esimerkiksi palvelurakennetta on kevennetty. Helsingin kaupunkistrategian mukaisesti palvelujen kasvavaan kysyntään vastataan muun muassa uudistamalla palvelujen tuotantotapa- ja, kehittämällä avopalveluja ja sähköisten palvelujen mahdollisuuksia.

Kotihoidon kehittämisen painopisteet on määritelty strategian mukaisesti. Kotihoidon kehittämisen tueksi on laadittu yhteistyössä henkilöstön kanssa kotihoidon toimintasuunnitelma vuosille 2019–2021. Toimintasuunnitelman jatkoa vuosille 2022–2025 ollaan laatimassa syksyn aikana.

Esitys koskee vain kotihoitoon liittyvää kotihoidon tukipalvelua. Perhe- ja sosiaalipalvelujen lapsiperheiden hyvinvointi- ja terveystalvveluihin kuuluva lapsiperheiden kotipalvelu ja siihen sisältyvät muut avopalvelut eivät ole esityksen kohteena.

Liitteessä 1 on päätettäväksi esitettyjen kotihoidon tukipalvelujen sisältö ja palvelun myöntämisen perusteet. Päätettäväksi tuotu esitys ei ota kantaa esitettyjen tulosidonnaisten tukipalvelujen tulorajoihin tai asiakasmaksuihin.

Myöntämisen perusteiden tarkoitus

Kotihoidon palvelujen järjestämisen lähtökohtana on asiakkaiden oikeudenmukainen ja tasapuolinen kohtelu. Esitys on jatkoa sosiaali- ja terveyslautakunnan 8.12.2020 § 253 hyväksymään kotihoidon myöntämisen perusteisiin. Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteita tarvitaan, jotta palvelut voidaan myöntää yhdenvertaisesti kaikille helsinkiläisille asuinalueesta riippumatta. Helsingin kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet toimii myös työkaluna, jonka avulla tukipalveluista voidaan viestiä asukkaille, henkilöstölle ja yhteistyökumppaneille. Tavoitteena on, että toimivilla kotihoidon tukipalveluilla voidaan ehkäistä tai siirtää varsinaisen kotihoidon aloittamista ja tukea asiakkaan omia voimavaroja.

Kotihoidon palvelukokonaisuuden muodostavat kotipalvelu, kotisairaanhoido ja kotihoidon tukipalvelut. Kotihoito, hoiva ja huolenpito kohdentuvat ensisijaisesti paljon hoitoa ja huolenpitoa tarvitseville ikäihmisille ja pitkäaikaissairaille.

Kotipalvelu on määritelty sosiaalihuoltolain (1301/2014) 19 §:ssä. Kotipalvelulla tarkoitetaan asumiseen, hoitoon ja huolenpitoon, toimintakyvyn ylläpitoon, asiointiin sekä muihin jokapäiväiseen elämään kuuluvien tehtävien ja toimintojen suorittamista tai niissä avustamista. Kotipalveluun sisältyvinä tukipalveluina annetaan ateria-, vaatehuolto- ja siivouspalveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja.

Kotihoidon tukipalveluja myönnetään seuraavin perustein

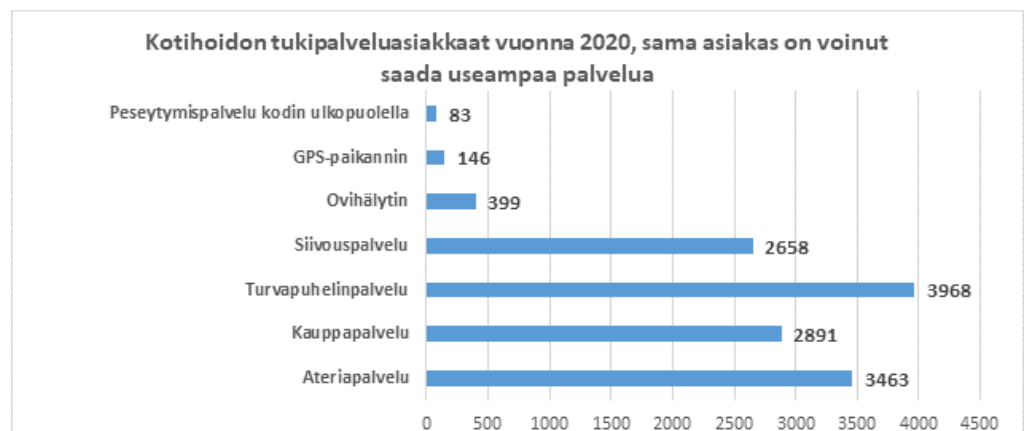
Palvelutarpeen arviointi perustuu aina asiakkaan kokonaistilanteeseen huomioiden asiakkaan omat fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset voimavarat sekä asiakkaan mielipide avun tarpeesta. Asiakkaan toimintakyvyn lisäksi palvelujen myöntämiseen vaikuttavat sosiaalinen verkosto, omaisten ja läheisten osallistumismahdollisuudet, asunto-olosuhteet sekä mahdolliset omarahoitteiset palvelut.

Kotihoidon tukipalveluja myönnetään palvelutarpeen arvioinnin ja asiakassuunnitelman mukaisesti:

- Henkilölle, jonka fyysinen, psyykinen tai sosiaalinen toimintakyky on selkeästi alentunut ja joka ei selviydy säännöllisistä, päivittäisistä perustoiminnoista itsenäisesti, omaisten tai muiden palveluntuottajien avulla. Päivittäisillä perustoiminnoilla tarkoitetaan toimintoja, jotka ovat välttämättömiä kotona selviytymisessä, kuten esimerkiksi henkilökohtaisen hygienian hoito, pukeutuminen ja ravitsemus.
- Henkilölle, joka on kunnallisen omaishoidon tuen piirissä, ja hänen omaishoitajansa jaksamista on tarkoituksenmukaista tukea kotihoidon tukipalveluilla.
- Henkilölle, jolla on tilapäisen toimintakyvyn alenemisesta johtuva kotihoidon tukipalvelun tarve. Palvelu on lyhytaikaista.

Esityksen asiakkaisiin kohdistuvat vaikutukset

Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet koskevat seuraavia palveluja: ateriapalvelu ja aterian lämmittäminen, kauppapalvelu, turvapuuhelinpalvelu ja turvapalvelun lisäranneke, ovihälytin, GPS-paikannuslaite, siivouspalvelu sekä peseytymispalvelu kodin ulkopuolella ja siihen liittyvä kuljetus tarvittaessa.

Väestöennusteiden mukaan 75-vuotiaiden väestön osuuden nopeampi kasvu alkaa Helsingissä vuoden 2020 jälkeen. Yli 75-vuotiaista helsinkiläisistä noin 92,8 prosenttia asuu kotona. Tukipalvelujen asiakkaista palvelusta riippuen noin 30–60 prosenttia on yli 85-vuotias.

Turvapalvelujen volyymi on viime vuosina kasvanut ja kasvun arvellaan jatkuvan. Ateriapalvelun ja kauppapalvelun volyymit vaihtelevat; vuonna 2020 poikkeusolojen takia oli nousua ja tänä vuonna ennustetaan palvelujen käytön laskua. Markkinoille on tullut uusia käytettäviä palveluja, joita myös ikäihmiset voivat käyttää, esimerkiksi kauppapalveluisa, jolloin tukipalveluna annettavan kauppapalvelun merkitys laskee.

Esityksen kotihoidon toimintamenoihin kohdistuvat vaikutukset

Helsinki tuottaa kotihoidon tukipalvelut kokonaan ostettuna palveluna kilpailutusten avulla valittujen yksityisten palveluntuottajien tuottamana tai palvelusetelillä. Palvelusetelillä tuotetaan tällä hetkellä siivouspalvelua. Kotihoidon tukipalvelujen vuosikustannuksen arvioidaan olevan noin 3,2 miljoonaa euroa vuonna 2021. Esityksen taloudelliset vaikutukset ovat neutraalit.

Esityksen tarkoitus ei ole vähentää tai lisätä mitään tukipalvelua, vaan kohdentaa tarkemmalla palvelutarpeen arvioinnilla palveluja tarkoitukseenmukaisemmin.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Kotihoidon tukipalvelujen yhtenäiset myöntämisperusteet lisäävät oikeudenmukaisuutta, tasapuolisuutta ja parantavat avoimuutta palvelujen sisällöstä. Oikea-aikaiset ja asiakkaan voimavaroja tukevat kotihoidon tukipalvelut tuottavat myönteisiä terveys- ja hyvinvointivaikutuksia. Asiakkaiden kokemus kotona asumisen mielekkyydestä vahvistuu.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Soili Partanen, palvelualueen johtaja, puhelin: 310 42660
soili.partanen(a)hel.fi
Eeva Raulos, asiakasohjauspäällikkö, puhelin: 310 41962
eeva.raulos(a)hel.fi

Liitteet

1 Kotihoidon tukipalvelujen myöntämisen perusteet, taulukko

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

30.11.2021

Asia/4

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 09.11.2021 § 259

HEL 2021-010438 T 05 00 01

Päätös

Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

09.11.2021 Pöydälle

Palvelualueen johtaja Soili Partanen ja asiakasohjauspäällikkö Eeva Raulos olivat kutsuttuina asiantuntijoina läsnä kokouksessa tämän asian käsittelyssä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta jätti asian yksimielisesti pöydälle jäsen Samuel Adouchiefin ehdotuksesta.

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Soili Partanen, palvelualueen johtaja, puhelin: 310 42660
soili.partanen(a)hel.fi
Eeva Raulos, asiakasohjauspäällikkö, puhelin: 310 41962
eeva.raulos(a)hel.fi